

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pracoviště: Ústav translatologie FF UK
Diplomant: Martina Kuželková
Název práce: Překlady písňových textů Vladimíra Vysockého do češtiny
Vedoucí práce: PhDr. Stanislav Rubáš, Ph.D.
Oponent: PhDr. Danuše Oganješjanová, CSc.

Diplomová práce je věnována písňové tvorbě Vladimíra Vysockého, jejímu místu v českém kulturním kontextu a kritickému srovnání českých překladů tří Vysockého písni («*Песня о друге*»; «*Песенка ни про что, или что случилось в Африке*»; «*Песенка о переселении души*»).

Obsahově je práce promyšlená a koherentní. Sestává ze sedmi kapitol, z nichž prvních pět kratších tvoří úvodní rámec ke kapitole šesté, stěžejní a nejrozsáhlejší. V ní se diplomantka věnuje analýze českých překladů Vysockého písni a vyvozené poznatky pak shrnuje v kapitole sedmé, závěrečné.

V úvodní rámcové části práce vychází diplomantka z výkladu pojmu autorská píseň, věnuje se Vysockému a jeho písňové tvorbě, představuje Vysockého v českém kontextu a přibližuje nám tři překladatele jeho písňových textů – Janu Moravcovou, Milana Dvořáka a Jaromíra Nohavicu. V souvislosti s výkladem pojmu autorská píseň bych chtěla vyzvednout, že ačkoli jako specifický literární žánr vzniká autorská píseň až na počátku 60. let 20. století, diplomantka věnuje pozornost i jejím kořenům. Pojednává o zrodu tohoto žánru v historických souvislostech s žánry mnohem staršími a sleduje jeho vývoj od zpívaného verše středověkých kočovných umělců, skomorochů. Ocenění si zaslouží také to, jak propracované jsou v úvodní části pasáže věnované Vysockému písňové tvorbě. Diplomantka věnuje pozornost tématice písni, písňovým cyklům a zejména specifickým rysům Vysockého poetiky (poselství založené na výrazné dějové linii, ironie sloužící ke snížení napětí a nabývající podoby parodie, paradoxu, grotesky, přítomnost podtextů, parafráze frazeologizmů, syntéza různých stylů, expresivita, ale i způsob podání písni jako dialog s lidmi, jimž autor zpívá).

V hlavní, analytické části diplomové práce vychází diplomantka při rozboru českých překladů z české a slovenské teorie překladu, konkrétně z prací Levého, Popoviče a Vilikovského, především pak z jejich pojetí významových posunů. V souladu s Levým postupuje při analýze písňových textů tak, že vždy nejprve uvádí originál a jeho překlady, pojednává o okolnostech vzniku originálu a nabízí svou interpretaci díla. Poté analyzuje texty všech tří překladatelů, porovnává rytmickou stavbu originálu a překladů a vyvozuje závěry o tom, k jakým hodnotám byl ten který překladatel zvláště vnímavý, které upřednostnil a které u něj naopak ustoupily do pozadí nebo byly opominuty. Analýza je velmi všestranná, a to jak v oblasti významové interpretace, tak i v oblasti interpretace formální, kterou bych chtěla zvláště vyzvednout, protože zahrnuje i interpretační složku hudební. Diplomantka věnuje velkou pozornost rytmické stavbě originálu a překladů, rozložení a typu rýmů, u překladů pracuje nejen s přízvukem, ale i s kvantitou českých samohlásek, sleduje dynamiku verše a jeho spád. Stejně pozorně zkoumá i rozměr hudební, pracuje s hudebním frázováním a sleduje, zda je překlad rytmicky vhodný k hudební produkci. (Dospívá přitom k závěru, že zatímco u Dvořáka a Nohavici je tomu tak u všech tří písňových textů, u Moravcové pouze v jednom případě).

Interpretační analýza je promyšlená a propracovaná i po stránce významové. U originálu druhého písňového textu (bajky) by však podle mě bylo při vlastní interpretaci více třeba brát v úvahu složku kulturně příznakovou. Týká se to jak zvířecích postav (жираф, попугай, слон a toho, jaké vlastnosti jsou s nimi v ruském kulturním prostředí obecně spojovány), tak i refrénu Жираф большой – ему видней! Při větším akcentu na kulturně příznakovou složku této písně by při její interpretaci mnohem více vynikly specifické rysy Vysockého tvorby, jak o nich obecně pojednává 4. kapitola (v daném případě zejm. humor, ironie, parodie a skrytý podtext, v refrénu ústící v paradox). Celkově má ovšem analytická část diplomové práce vysokou úroveň a hodnocení překladů samotných i interpretačních priorit jednotlivých překladatelů je fundované.

Diplomová práce je pečlivě zpracována také po stránce formální. Překlepy jsou spíše výjimkou, dojem ovšem kazí chyby ve shodě v přítčestí minulém (s. 30, 66) a také v bibliografii nejsou vždy zachována pravidla transliterace. Magisterská diplomová práce má všechny náležitosti, je zajímavá, splňuje svůj cíl a je přínosem k výzkumu oblasti, jíž se diplomantka věnovala. Z práce je zřejmé, že diplomantka umí spojit teoretické aspekty s empirickými, literární, lingvistické i hudební znalosti s translatologickými a při práci s textem jí nechybí jazykový cit. Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou výborně.

V Praze dne 08. 09. 2011

PhDr. D. Oganješjanová, CSc.